

РЕПУБЛИКА ЦРНА ГОРА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И НАУКЕ

ЗАВОД ЗА ШКОЛСТВО

предметни програм

РУСКИ ЈЕЗИК

IV, V, VI, VII, VIII i IX разред деветогодишње основне школе

1. НАЗИВ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА

СТРАНИ ЈЕЗИК

НАЗИВ ПРЕДМЕТНОГ ПРОГРАМА

РУСКИ ЈЕЗИК (први страни језик)

2. ОДРЕЂЕЊЕ ПРЕДМЕТНОГ ПРОГРАМА

а) Положај, природа и намјена предметног програма

Учење страних језика постаје обавеза свих народа, поготово зато што је сад вријеме великих политичких и економских промјена, вријеме када се свијет отвара и уједињује, када границе међу земљама постају све отвореније, а добро познавање страних језика, поред општег образовања, омогућава, прије свега, ефикасно споразумијевање.

Настава страног језика има и општеобразовни и посебни значај. Један од главних општих циљева учења страног језика је васпитање ученика/ца у духу поштовања различитости и развијања смисла за успјешну сарадњу са другима. Разумијевање и поштовање других је неопходан услов за разумијевање и подизање сопствене културе и националног идентитета.

У свијетлу озбиљних политичких и привредних промјена, мијења се и положај и улога руског језика у Европи. Руски језик у посљедње вријеме успјешно пробија себи пут у средње школе у Италији, Аустрији, Њемачкој, Француској и другим европским земљама, гдје и студенти масовно уписују студије руског језика на факултету, зато што су пословни људи у Европи схватили значај изучавања руског језика за успјешну сарадњу са земљама некадашњег Совјетског Савеза. Међутим, због предрасуда из недавне прошлости, многи/е ученици/це (и њихови родитељи) се понекад тешко опредјељују за учење руског језика, и зато је потребно мотивисати ученика/цу да учи овај језик. У корист учења руског језика у Црној Гори говори његово поријекло – то је сродни словенски језик, којим говори преко 200 милиона људи, који има богату културну и научну традицију, на којем су написана највећа дјела свјетске класике, а који има и дубоке историјске коријене у Црној Гори. Стога, због одређених предрасуда и још увијек политички обојеног односа према руском језику и култури, у настави руског језика треба користити аутентичну слику руске историје, наглашавати вриједност наслеђа и значаја руских класика у цијелом свијету и упознавати ученике/це са начином живота омладине у савременој Русији, јер се на тај начин развија међукултурна свијест и поштовање према другим народима и културама.

У основној школи се са учењем руског као првог страног језика може почети од четвртог разреда, а од седмог разреда се он учи и као изборни предмет.

б) Број часова по годинама образовања и нивоима постигнућа

Разред	Први страни језик (1. – 6. година учења)		
	Недјељни број часова	Годишњи број часова	Недјељни број часова
IV	2	60+8*	A1.1
V	3	90+12*	A1.2
VI	4	120+16*	A2.1.1
VII	4	120+16*	A2.1.2
VIII	3	90+12*	A2.2
IX	3	81+12*	A2+
Укупно		561+76*	

* Наставник/ца је слободан/на да **око 10%** наставних садржаја обликује у сарадњи са ученицима/цама и управом школе у зависности од специфичности средине.

3. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТНОГ ПРОГРАМА

Савремена настава руског језика у основној школи је усмјерена ка ученику/ци, његовом/њеном језичком развоју и постепеном осамостаљивању. Учењем страног језика ученици/це не само да стичу знања о другим државама и народима, већ поређењем своје и других култура формирају разумијевање за различитост, као и способност за успостављање контаката, што се развија помоћу активних наставних метода (рад у групама, међупредметна корелација, ваннаставни образовни рад итд.).

У основној школи ученици/це почињу са развијањем укупне способности за међукултурне и међујезичке комуникације помоћу страног језика. Упознавањем сличности и разлика између матерњег и страног језика, ученици/це развијају своју језичку свијест и међукултурно понашање, а уједно развијају позитиван однос према матерњем језику и страним језицима, као и толеранцију према лицима која говоре страни језик и према њиховој култури. Уз развијање свих језичких вјештина, ученик/ца се постепено оспособљава за комуникацију на руском језику. Знање и језичке способности које ученици/це усвајају и развијају током наставе руског језика су од великог значаја, прије свега, због непосредног коришћења у даљем школовању ученика/ца, а касније и за њихов стручни рад и перманентно образовање. Настава страног језика непосредно доприноси и сазнајном развоју ученика/це, ширењу његове/њене свијести о могућностима језичког споразумијевања. Настава страног језика такође доприноси хуманистичком развоју ученика/це, јер омогућава непосредан контакт са другим културама и људима, васпитава толеранцију и уважавање различитих ставова, мишљења и идеја, свијест о повезивању различитих култура; конкретно, у оквиру наставе руског језика формира се позитиван однос према богатству руског језика, културе, књижевности, остварује се повезивање са младима Русије и упознавање са њиховим начином

живота, њиховим жељама, навикама. Навикавање на језичку интеракцију код ученика/це развија способности успостављања личних, друштвених и међукултурних контаката. У оквиру наставе страног језика постижу се и социјализацијски циљеви: код ученика/ца се развијају самосталност, самоиницијативност, креативност, марљивост, спремност на сарадњу и способност да се слуша, разумије и уважава други.

Програм који је овдје предложен представља наставно-циљни програм гдје је главни **циљ**, гдје је **ученик/ца** у центру пажње и активно учествује у настави.

Циљ – зашто ученик/ца треба да учи и шта треба да постигне, да сазна, да може.

Метод – како ученик/ца треба да учи и које су активности вриједне труда.

Садржај – шта ученик/ца треба да учи и која су знања вриједна учења.

Кроз наставу страног језика ученици/це:

- упознају начине споразумијевања и језик као један од начина споразумијевања и средстава за споразумијевање;
- обликују свијест о себи као појединцу и као припаднику одређене групе (друштвене, националне, етничке и међународне) и уз то развијају и јачају властите културне вриједности;
- упознају и постају свјесни разлика међу људима, друштвеним и националним групама, њиховим културама и уче да поштују те разлике;
- шире своје способности споразумијевања изван граница матерњег језика и упознају карактеристике, особине и културу држава у којима се говори тај страни језик;
- развијају радозналост, жељу и потребу за новим знањем, као и способност за стицање и очување знања и вјештина;
- развијају своје спознајне способности вишег нивоа, тј. способност анализе, синтезе, процјењивања и вредновања, што им омогућава кориснију употребу информација у новим околностима;
- развијају креативност, потребу за изражавањем и осјећај за естетске вриједности;
- развијају способност одлучивања у неким областима свог живота, као и преузимања одговорности за своје одлуке;
- уче да разумију своје осјећаје и осјећања, као и осјећаје и осјећања других, уче да на њих реагују;
- развијају способност квалитетне међусобне комуникације и рјешавања несугласица;
- развијају способност рада у групи, способност међусобне сарадње и подршке;
- обликују личне циљеве учења, упознају и критички оцјењују своје успјехе и достигнућа и желе да их побољшају;
- формирају опште културне и образовне вриједности.

За остваривање (реализацију) наведених општих циљева, ученици/це усвајају језичка знања и развијају језичке способности.

1. Језичко знање и способности

Ученици/це:

- упознају страни (руски) језик на нивоу фонетике, морфологије, синтаксе, лексике и на текстуалном нивоу развијају језичке способности за разумијевање говорних и писаних текстова и за говорно и писано споразумијевање.

2. Социолингвистичка способност

Ученици/це:

- развијају одговарајуће начине вербалног споразумијевања и невербалног реаговања,
- развијају разумијевање текстова у односу на намјену текста и околности.

3. Дискурсна (разговорна) способност

Ученици/це:

- развијају одговарајуће стратегије за учествовање у дискусији и расправи,
- развијају стратегије за разумијевање и стварање говорних и писаних текстова.

4. Стратешка способност

Ученици/це:

- развијају способност за уравнотежене изјаве приликом неспоразума,
- развијају способност поштовања саговорника.

5. Друштвено - културна способност

Ученици/це:

- шире своју комуникацијску способност ван својих језичких граница,
- упознају различите културе руског говорног подручја и према њима усклађују своја саопштења.

6. Стратегија самосталног учења

Ученици/це:

- упознају и развијају активности које им помажу приликом стицања, чувања и коришћења информација,
- се навикавају на писање домаћих задатака,
- покушавају да употријебе обрађену наставну лекцију при самосталном рјешавању задатака,
- се навикавају на коришћење рјечника, граматика и приручника.

4. САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТНОГ ПРОГРАМА

Настава страних језика има своју специфичност, јер се кроз изучавање савлађују 4 језичке вјештине:

- разумијевање на слух живог и снимљеног текста,
- говор и усмено изражавање,
- читање и разумијевање писаног текста,
- писање и писмено изражавање.

Треба изабрати оне наставне методе (активности) које ће омогућити да ученици/це **овладају језичком формом, да развију способност да комуницирају на страном језику, да се служе језиком у свим ситуацијама, да мисле на том језику.**

Предложене теме и садржаји се односе на оба циклуса и није их обавезно обрађивати према наведеном редослиједу, али при планирању треба уважити чињеницу да су нека знања неопходна за усвајање других.

Теме

Школа и разред. Породица и стан. Свакодневни живот. Исхрана и здравље. Тијело и одјећа. Празници (рођендан, Нова година). Саобраћајна средства. Ми и околина (град – село). Слободно вријеме (хоби, спорт, забава, путовања). Наша земља/Русија. Образовање и избор професије. Наука и умјетност. Медији. Државне и приватне услужне дјелатности.

Оперативни циљеви за II образовни циклус (IV, V и VI разред)

Најважнији циљ наставе руског језика на нивоу раног учења је развијање комуникацијске способности, која је прилагођена дјечјем узрасту и припрема ученика/цу за пажљиво слушање и одговарајуће усмено реаговање, за изражавање сопствених потреба, интереса и склоности. Ученици/це постижу оперативне циљеве развијањем све четири језичке вјештине, прије свега разумијевањем на слух и усменим говорењем, док се читање и писање уводе постепено послјерије одређеног оралног периода.

Реаговање на изазове саговорника мора бити језички коректно, примјерено ситуацији и изражено одговарајућим говорним активностима које имају комуникацијску функцију. Ученици/це треба да упознају језичке јединице као средства за комуникацију - за одазивање у одређеним околностима или за изражавање својих личних жеља.

Пошто је овај ниво учења руског језика везан за развој целокупне дјечје личности и за припреме за даљи постепени рад, потребно је ученике/це навићи на сарадњу, преузимање одговорности и одлучивање у групи или индивидуално.

Језичке активности треба организовати тако, да се ученици/це сучељавају са мноштвом доживљаја и садржаја који утичу на њихова чула. Практично-музичке радне и изражајне форме треба да допринесу образовању још једне димензије.

Ученицима/цама ће путем одговарајућих једноставних облика рада: играњем улога и симулацијом, пјесмом, плесним одломцима, игром, мимиком, цртањем, сликањем, једноставним књижевним текстовима, драматизацијом мање сложених текстова, луткарским играма итд., бити омогућено да се брже стваралачки развијају и стекну осјећај за језик и естетске вриједности.

У раном периоду учења страног језика (IV и V разред), ученика/цу треба подстицати на усмено споразумијевање, имитацију и др. Настава страног језика омогућава укључивање ученика/ца у шири концепт васпитно-образовног процеса, као и упознавање основа културе и језика других народа.

Оперативни циљеви за III образовни циклус (VII, VIII и IX разред)

У овом периоду учења страног језика, ученици/це стичу знања за развијање и продубљивање језичких вјештина (слушно разумијевање градива и разумијевање преко читања, усмено и писмено изражавање), постепено се упознају са језичким нормама и функцијама које захтијевају широко, у почетку репродуктивно, а касније продуктивно-стваралачко удубљивање у тематске и наставне садржаје који су интересантни за омладину.

Настава страног језика постепено развија језичко понашање које се одражава на индивидуално и социјално понашање појединца. За успјешан развој ученика/це су стога потребна одговарајућа разноврсна помагала.

Самостално креативно (стваралачко) учење омогућавају другачији наставни поступак и технике, које усмјеравају ученика/цу у интерактивну активност, самостални рад са књигама, радним свескама, приручницима и рјечницима, електронском обрадом података, припрему самосталних додатних наставних помагала.

Да би током овог развојног циклуса ученици/це могли/е да постигну боље језичко разумијевање, потребно је осмислити такве задатке који ће их подстицати на тражење рјешења у међусобној интеракцији, приликом рада у паровима или у групи, а одговарајућим стратегијама активирати њихова већ стечена знања и способности која ће им помоћи у рјешавању језичких проблема, планирању и извођењу мањих пројеката, анализирању и истраживању.

Слиједи табеле у којима су наведени/е: оперативни циљеви, активности, појмови и садржаји, корелације.

Оперативни циљеви, који се изводе из општих циљева предмета, операционализовани су и усмјерени на ученика/цу (а не наставника/цу) и показују шта ће ученик/ца у настави да сазна, да постигне и да може. Обухватају све таксономске нивое, укључују садржајне и процесне циљеве. Провјерљиви су и служе као основа за дефинисање стандарда знања.

Активности произилазе из оперативних циљева и упућују на процесе (учења) преко којих ученик/ца остварује циљ, усмјерене су на ученика/цу и показују како ученик/ца треба да учи, којим активностима остварује циљ. Дефинисањем активности дајемо смјернице наставнику/ци – шта ученик/ца треба да ради да би постигао/ла одређени циљ.

Појмови и садржаји - садржаји нијесу наведени детаљно, већ су дати у облику појмова или поглавља као језичко градиво.

Корелације служе за предметно и међупредметно повезивање у циљу коришћења постојећег знања ученика/ца за одређену тему или област. Ту су истакнуте везе са појединим предметима које су од значаја за разумијевање неког појма и који повећавају систематичност знања ученика/ца.

IV разред - 1. година учења

Теме: у школи - учионица, школски прибор; **породица, кућа, стан** - адреса, чланови породице, просторије у стану/кући; **вријеме** - сати, дани, мјесеци, годишња доба; **слободно вријеме и разонода** - празници, Нова година, Божић.

Оперативни циљеви	Активности*	Појмови / Садржаји	Корелације
<p>Ученик/ца треба да научи да:</p> <p>СЛУШАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - препозна гласове, скупове гласова, акценат, ритам и интонацију, - разумије једноставна питања и упутства, - разумије једноставне дијалогe, пјесме и честитке које чује уживо или са тонског записа. 	<p>Ученици/це:</p> <ul style="list-style-type: none"> - слушају текст и реагују невербално (цртањем, бојењем, разврставањем слика, покретом, обликовањем и израдом предмета од различитих материјала и сл.) и вербално - понављају ријечи и кратке реченице. 	<p>Предложение Утвердительное и вопросительное предложение (<i>Кто/что это? Это ученик</i>) (на наблюдение).</p> <p>Имя существительное Основные типы всех родов в ед. и мн. числе им. и вин. пад. с предлогами <i>в, на</i> (на наблюдение).</p>	<p>Матерњи језик и књижевност: проста реченица, упитна реченица.</p> <p>Математика: писање и читање бројева.</p> <p>Познавање друштва: ја у школи, породични и међусобни односи, породични и државни празници и свечаности.</p>

Оперативни циљеви	Активности*	Појмови / Садржаји	Корелације
<p>Ученик/ца треба да научи да:</p> <p>ГОВОР</p> <p>а) учествује у разговору</p> <ul style="list-style-type: none"> - изговара гласове који не постоје у фонетском систему матерњег језика и правилно наглашава ријечи, ритмичке цјелине и краће реченице, - користи комуникацијске стратегије (мимику, гестове, звукове и питања на матерњем језику која се односе на значење ријечи и реченица), - поздрави и одговори на поздрав у дијалозима, - представи себе и другог, - идентификује и опише лица и предмете (боје и величине), - даје једноставна упутства и наредбе, - тражи и даје информације везане за именовање особа, предмета и животиња у непосредној околини, - захвали се, - искаже припадање, 	<p>Ученици/це:</p> <ul style="list-style-type: none"> - изговарају гласове и скупове гласова којих нема у матерњем језику и правилно интонирају ријечи, кратке реченице и фразе, - учествују у разговору са друговима/арицама и наставником/цом у одјељењу, - дају и извршавају једноставна упутства и наредбе, - играју језичке игре и улоге, - рецитију и пјевају пјесме, - учествују у драматизацијама, - симулирају споразумијевање у једноставним ситуацијама, - рецитију и пјевају једноставне пјесме. 	<p>Местоимение Личные местоимения (<i>я, ты, он, она, оно, мы, вы, они</i>) в им. пад. ед. и мн. числа. Вопросительные местоимения (<i>кто, что</i>). Указательные местоимения (<i>этот, эта, это</i>). Притяжательные местоимения (<i>мой, твой, наш, ваш</i>) в разговорной речи.</p> <p>Имя прилагательное Качественные прилагательные (на наблюдение).</p> <p>Имя числительное Количественные числительные – от 1 до 20.</p> <p>Глагол Настоящее время. Прошедшее время. Глагол <i>быть</i>. Повелительное наклонение 2 лица ед. и множ. числа (на наблюдение).</p> <p>Наречие Самые употребительные наречия времени, места, образа действия.</p> <p>Предлог Самые употребительные предлоги <i>в, на, у</i>.</p>	<p>Природа и техника: обликовање предмета од различитих материјала.</p> <p>Физичко васпитање: учење кроз кретање, кретање уз музичку пратњу са промјеном ритма и темпа.</p> <p>Музичка култура: ритмичко изговарање текста, праћење пјевања кретањем и плесом.</p> <p>Ликовна култура: навивавање на слободно и непосредно цртање.</p>

Оперативни циљеви	Активности*	Појмови / Садржаји	Корелације
<ul style="list-style-type: none"> - каже узраст, - изрази основне просторне односе, - изрази допадање и недопадање, - поставља једноставна питања, - даје потврдан или негативан одговор; <p>б) повезано говори</p> <ul style="list-style-type: none"> - говори о себи, - рецитије и пјева једноставне пјесме, - описује радње. <p>Ученик/ца треба да научи да:</p> <p>ЧИТАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - препознаје слова и разликује писану и говорну форму језика, - чита наглас и правилно изговара познате ријечи, - уочи главну мисао кратког писаног текста, - пронађе одређене детаље у датом тексту. <p>ПИСАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - препише поједине ријечи и краће реченице, - пише поједине ријечи, више ријечи или краће реченице о сјећању, - пише честитке (рођендан, Нова година и други празници). 	<p>Ученици/це:</p> <ul style="list-style-type: none"> - читају наглас краће текстове са познатим именима и ријечима, - траже одређене детаље или информације у тексту и реагују невербално (цртањем, бојењем, разврставањем слика) и рјеђе вербално, - измијешане ријечи склапају у смисаоне цјелине. <p>Ученици/це:</p> <ul style="list-style-type: none"> - преписују и пишу слова, појединачне ријечи, кратке реченице, - попуњавају непотпуне реченице ријечима које су праћене илустрацијом, - пишу честитке, - припремају и израђују најједноставније пројектне задатке. 		

* За предложене активности наставник/ца ће сам/а одабрати облике рада (индивидуални, рад у паровима, групама или фронтални).

V разред - 2. година учења

Теме: школа - школске обавезе; **породица** - обавезе у породици; **окружење** - град, село, мејсто у коме ученик/ца живи; **спорт и здравље** - врсте спорта, дијелови тијела, лична хигијена, код љекара; **слободно вријеме и разонода** - распуст.

Оперативни циљеви	Активности*	Појмови / Садржаји	Корелације
<p>Ученик/ца треба да научи да:</p> <p>СЛУШАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумије једноставна упутства, питања, изјаве, упозорења, позиве, савјете и кратка објашњења наставника/це, - разумије краће разговоре. 	<p>Ученици/це:</p> <ul style="list-style-type: none"> - слушају текст и реагују невербално (нпр. цртањем, разврставањем слика, повезивањем слика и текста, означавањем тачних, односно нетачних тврдњи) и вербално (испуњавањем табела, допуњавањем текста, кратким одговорима на питања). 	<p>Предложение Нераспространенные и распространённые предложения. Утвердительные, вопросительные и отрицательные предложения (<i>Вот наш класс. Можно выйти? Нет, нельзя.</i>).</p> <p>Имя существительное Им. пад. ед. и мн. числа в функции подлежащего. Вин. и предл. пад. ед. ч. для обозначения места и направления (<i>Я в школе. Я иду в школу.</i>)</p> <p>Местоимение Притяжательные местоимения <i>его, её, их</i> в речевых конструкциях. Вопросительные местоимения (<i>какой? чей?</i>).</p>	<p>Матерњи језик и књижевност: реченице (изјавна, упитна, одрична), именице – род, број, придеви – описни, глаголи – садашње и прошло вријеме, бројеви – основни.</p> <p>Математика: писање бројева.</p> <p>Познавање природе: веза град – село.</p> <p>Познавање друштва: начин живота у породици.</p> <p>Физичко васпитање: развијање смисла за креативни, ритмички израз, врсте спорта.</p>
<p>Ученик/ца треба да научи да:</p> <p>ГОВОР</p> <p>а) учествује у разговору</p> <ul style="list-style-type: none"> - поставља и одговара на једноставна питања, - тражи и даје једноставна објашњења и информације у вези са познатим темама, - изражава (не)допадање, (не)задовољство, занимање за нешто и одушевљење нечим, (не)могућност, 	<p>Ученици/це:</p> <ul style="list-style-type: none"> - рецитују, пјевају и играју језичке игре, - дају и извршавају упутства и наредбе, - учествују у разговору са другим учеником/цом, ученицима/цама, наставником/цом, - постављају питања и дају одговоре, - играју улоге, 	<p>Имя прилагательное Качественные прилагательные в им. и вин. пад. ед. и мн. числа (на наблюдение).</p> <p>Имя числительное Числительные от 20 до 100 (без склонения).</p> <p>Глагол Настоящее время глаголов 1 и 2 спряжения. Прошедшее время основных типов глагола. Глагол <i>хотеть</i>.</p>	

Оперативни циљеви	Активности*	Појмови / Садржаји	Корелације
<ul style="list-style-type: none"> - извини се и прихвати извињење, - понуди нешто, прихвати и одбије, - изрази мишљење, - даје упутства и наредбе, - користи утврђене фразе за одређене намјене, тј. распитује се за вријеме, оријентацију у простору, особине и количину, - учествује у разговору по моделу; <p>б) повезано говори</p> <ul style="list-style-type: none"> - даје једноставне информације о себи, породици и пријатељима, - изражава припадање. <p>Ученик/ца треба да научи да:</p> <p>ЧИТАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - чита наглас и прилично правилно изговара познате ријечи, - уочи главну мисао кратког писаног текста, - пронађе одређене детаље у датом тексту, - разумије једноставна упутства, - разумије једноставне писане и илустроване текстове. 	<ul style="list-style-type: none"> - учествују у драматизацијама, - описују особе, мјеста, предмете, - симулирају споразумијевање у једноставним ситуацијама, - припремају и спроводе једноставне интервјуе. <p>Ученици/це:</p> <ul style="list-style-type: none"> - читају краће текстове наглас и у себи, - траже одређене детаље и информације у тексту и реагују невербално, нпр. цртањем, разврставањем слика, повезивањем слика и текста, означавањем тачних, односно нетачних тврдњи, и вербално - испуњавањем табела, допуњавањем текста, кратким одговорима на питања, - измијешане ријечи склапају у смисаоне цјелине, - рјешавају једноставне задатке вишеструког избора. 	<p>Наречие Наречия образа действия, места, времени (<i>тихо, наверху, утром</i>).</p> <p>Предлог Предлоги <i>о, с(о), к, за</i>.</p>	

Оперативни циљеви	Активности*	Појмови / Садржаји	Корелације
ПИСАЊЕ - примјењује основна правописна правила приликом преписивања и писања ријечи, реченица, краћих текстова, - допуњава реченице или краћи текст, - записује неколико повезаних реченица по моделу/диктату.	- преписују краћи текст, - записују реченице по диктату, - подвлаче, умећу, распоређују ријечи у реченицама, - испуњавају табеле, укрштенице, - допуњавају реченице или краће текстове, - учествују у једноставним пројектним задацима (зидне новине).		

*За предложене активности наставник/ца ће сам/а одабрати облике рада (индивидуални, рад у паровима, групама или фронтални).

VI разред - 3. година учења

Теме: **школа** - наставни предмети, распоред часова; **породица и дом** - посјета рођака, прослава рођендана; **окружење** - превозна средства, саобраћајни знаци; **исхрана** - називи јела и пића, у ресторану; **куповина** - називи одјеће и обуће, у продавници; **вријеме** - оријентација у времену и простору.

Оперативни циљеви	Активности*	Појмови / Садржаји	Корелације
Ученик/ца треба да научи да: СЛУШАЊЕ - разумије једноставна упутства, питања, изјаве и упозорења наставника/ца и школских другова/арица, - прати разговор у вези са одређеном темом, - уочава одређене информације у кратким текстовима.	Ученици/це: - слушају живи и снимљени говор, - одговарају језички и нејезички на једноставна упутства питања, изјаве и упозорења, - укључују се у разговор на одређену тему, - провјеравају тачне информације у кратким текстовима.	Предложение Главные члены предложения (подлежащее, сказуемое). Имя существительное Склонение существительных м.р. на согласный, ср.р. на -о, -е , ж.р. на -а, -я (ед. и мн. ч.). Род. пад. существительных с числительными 2, 3, 4, 5. Местоимение Склонение личных местоимений (<i>я, ты, мы, вы</i>). Вопросительные местоимения (все формы). Вопросительно-относительные местоимения (основные формы). Определительное местоимение <i>каждый</i> .	Матерњи језик и књижевност: промјена именица и придеја. Познавање друштва: школа – обавезе, породица – обавезе, породица – комуникације, лијепо понашање – бонтон. Физичко васпитање: учење кроз кретање. Музичка култура: пјевање пјесама уз музичку пратњу и ритмичко изговарање бројалица и брзалица.

Оперативни циљеви	Активности*	Појмови / Садржаји	Корелације
<p>Ученик/ца треба да научи да:</p> <p>ГОВОР</p> <p>А. учествује у разговору</p> <ul style="list-style-type: none"> - поставља једноставна питања и на њих одговара, - учествује у кратким разговорима подстакнутим визуелним и другим подстицајима, - користи утврђене фразе за одређене намјене, тј. распитује се за лица, предмете, цијене, активности, - успоставља и одржава разговор са друговима/арицама и наставником/цом у одјељењу, тј. поздравља и отпоздравља, представља се, - предлаже нешто, приједлоге прихвата или одбија, - изражава властито мишљење и моли за мишљење у вези са одређеним садржајем, - изражава осјећања, жеље, захвалност за нешто; <p>Б. повезано говори</p> <ul style="list-style-type: none"> - описује лица и предмете, свакодневне активности, - описује стање нечега, - једноставно излаже о познатој теми. 	<p>Ученици/це:</p> <ul style="list-style-type: none"> - учествују у разговору са наставником/цом и друговима/арицама из одјељења, - траже и дају једноставне информације, - постављају једноставна питања у вези жеља и осјећања и на њих одговарају, - успостављају и одржавају контакте у одјељењу и симулирају споразумијевање у одређеним ситуацијама, - играју кратке дијалогe, - рецитиују и пјевају кратке пјесме, - драматизују кратке шале и једноставне текстове. 	<p>Имя прилагательное Качественные прилагательные м., ср., ж. рода и согласование с существительными.</p> <p>Имя числительное Количественные числительные от 100 до 1000. Порядковые числительные до 20. Склонение числительного <i>один</i>. Обозначение времени по часам.</p> <p>Глагол Настоящее время глаголов <i>пить, пить, мыть, жить (есть)</i>. Прошедшее время глаголов с основой на согласный. Конструкции <i>надо, можно, нужно, нельзя</i> + инфинитив. Глаголы движения: <i>идти – ходить, ехать – ездить</i>.</p> <p>Наречие Наречия <i>туда - там, сюда - здесь, прямо, назад</i>.</p>	<p>Грађанско васпитање: комуникације у школи, слободно вријеме.</p>

Оперативни циљеви	Активности*	Појмови / Садржаји	Корелације
<p>Ученик/ца треба да научи да:</p> <p>ЧИТАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - правилно изговара познате ријечи при читању наглас, - самостално чита одређене врсте текстова и дијалоге, - уочава главну мисао у познатом тексту. <p>ПИСАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - примјењује основна правила интерпункције и правописа, - уочава кључне информације у познатим текстовима, - напише краће приче, дијалоге и личне поруке према задатом моделу. 	<p>Ученици/це:</p> <ul style="list-style-type: none"> - читају минималним језичким средствима изражена објашњења, упутства, честитке, савјете, упозорења, позиве и реагују вербално и невербално, - читају и памте пјесме, загонетке и шале, - драматизују дијалоге, - рјешавају једноставне задатке у вези са кратким текстовима. - пишу једноставне усмјеране текстове, - рјешавају једноставне тестове и писмене задатке, - прерађују обрађене наставне садржаје у једноставне приче и личне поруке, - припремају и израђују једноставне пројектне задатке. 	<p>Предлог Предлози <i>от, до, через, вокруг.</i></p>	

* За предложене активности наставник/ца ће сам/а одабрати облике рада (индивидуални, рад у паровима, групама или фронтални).

VII разред - 4. година учења

Теме: слободно вријеме - хоби, биоскоп, позориште; **наша земља** - положај, природне љепоте, главни град Црне Горе; **земља чији се језик учи – Русија** - положај, природне љепоте и главни град Русије; **култура и умјетност обје земље**.

Оперативни циљеви	Активности*	Појмови / Садржаји	Корелације
<p>Ученик/ца треба да научи да:</p> <p>СЛУШАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумије упутства, питања, упозорења и изјаве наставника/це, - прати разговор на познату тему, - разумије детаљније информације везане за познату тему. <p>Ученик/ца треба да научи да:</p> <p>ГОВОР</p> <p>А. учествује у разговору</p> <ul style="list-style-type: none"> - уз прихватљив изговор и интонацију учествује у разговорима по моделу, - замоли за понављање када нешто не разумије, - успоставља и одржава разговоре у одјелу тј. одобрава или одбија договор, испољава (не)занимање, прихвата или одбија помоћ, поставља питања и одговара, - даје мишљење у вези познатих тема, - користи утврђене фразе за одређене намјене, тј. распитује се за лица, предмете, опрему, цијене, квалитет, активности. 	<p>Ученици/це:</p> <ul style="list-style-type: none"> - слушају одабране текстове, - памте и вербално или невербално реагују на упутства, питања, изјаве и упозорења, - укључују се у комуникацију у разреду на одређену тему, - слушају кратке текстове и провјеравају тачност информација наведених промијењеним редослиједом ријечи, - повезују текст са информацијама и изјавама говорника. <p>Ученици/це:</p> <ul style="list-style-type: none"> - учествују у разговору са друговима/арицама у разреду и наставником/цом, - разговарају у оквиру одређених тема, - постављају једставна питања и одговарају на њих, - играју једноставне улоге, - драматизују дијалоге и краће текстове, - рецитују и пјевају једноставне пјесме, - подносе краће усмјераване извјештаје из обрађених текстова и разговора. 	<p>Предложение Сложносочиненные и сложноподчиненные предложения с союзами <i>кто, что, как, когда, куда, откуда</i>.</p> <p>Имя существительное Существительные женского рода на – ь и -ия (<i>тетрадь, Черногория</i>). Род. пад. при отрицании (ед. и мн. число).</p> <p>Местоимение Личные местоимения 3 лица ед. и мн. числа с предлогом и без предлога.</p> <p>Имя прилагательное Склонение качественных прилагательных (твердое и мягкое).</p> <p>Имя числительное Склонение количественных числительных (2, 3, 4, 5). Порядковые числительные от 20 до 100 (на примерах). Выражение возраста (точное и приблизительное).</p> <p>Глагол Вид глагола. Будущее время (простое, сложное). Глагол <i>дать</i>. Глаголы движения (<i>бежать - бегать, плыть – плавать, лететь – летать</i>).</p>	<p>Матерњи језик и књижевност: будуће вријеме, личне замјенице, бројеви.</p> <p>Географија: положај и основне карактеристике Србије и Црне Горе и Руске Федерације.</p> <p>Историја: прошлост и знаменитости Црне Горе и Руске Федерације.</p> <p>Физичко васпитање: слободне активности (кошарка, фудбал, рукомет, одбојка...).</p> <p>Грађанско васпитање: одговорност, лична и колективна.</p>

Оперативни циљеви	Активности*	Појмови / Садржаји	Корелације
<p>Б. повезано говори</p> <ul style="list-style-type: none"> - описује особе, предмете, свакодневне активности, хобије, земље и народе, - даје кратке усмјераване изјаве о познатим темама. <p>Ученик/ца треба да научи да:</p> <p>ЧИТАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - изражајно чита одређене врсте текстова и дијалоге, - издвоји битне информације у натписима, упутствима, упозорењима, - разумије краћи текст са већим бројем израза који се често користе, - помоћу контекста долази до значења непознатих ријечи, - користи контекст да дође до значења непознатих ријечи. <p>ПИСАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - примјењује ортографска правила приликом писања једноставних текстова и дијалога, - повезује реченице у пасусе, - попуњава једноставне обрасце подацима, - саставља једноставна писма са личним садржајем. 	<p>Ученици/це:</p> <ul style="list-style-type: none"> - читају и драматизују дијаложке текстове и краће текстове везане за одређене теме, - читају натписе, упутства, опомене, кратке текстове, - изражавају слагање и неслагање са одређеним информацијама везаним за познате теме. <ul style="list-style-type: none"> - пишу једноставна писма са личним садржајем, - описују лица, ствари, животиње, - описују догађаје и процесе, - прерађују обрађене наставне садржаје у личне поруке и приче, - припремају и израђују једноставне планиране задатке. 	<p>Наречие Самые употребительные наречия, обозначающие количество (<i>мало, много, немного</i>).</p> <p>Предлог Предлоги без, <i>кроме, ради, сквозь, по</i>.</p>	

- За предложене активности наставник/ца ће сам/а одабрати облике рада (индивидуални, рад у паровима, групама или фронтални).

VIII разред - 5. година учења

Теме: **школа** - односи између ученика/ца и наставника/ца; **породица** - односи у породици; **стан** – опрема стана; **свакодневни живот** - љубав, музика, мода; **ми и околина** - заштита природе и животне околине.

Оперативни циљеви	Активности*	Појмови / Садржаји	Корелације
<p>Ученик/ца треба да научи да:</p> <p>СЛУШАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумије питања, упутства и изјаве наставника/це, - памти поједина компликованија упутства, - прати разговор у разреду на задату тему, - прати информације и изјаве говорника у контексту, - прати нешто сложеније информације, индиректно везане за неку од обрађених тема. <p>Ученик/ца треба да научи да:</p> <p>ГОВОР</p> <p>А. учествује у разговору</p> <ul style="list-style-type: none"> - успоставља и одржава вербалне контактеу одјелу, одјелу, - тражи и даје информације у вези обрађених тема, изражава намјеру, жељу, осјећања, интересовање, сумњу или увјереност у нешто, (не)сигурност у вези нечега, - користи утврђене фразе за одређене намјене, нпр. идентификује основна занимања, дјелатности, превозна средства; 	<p>Ученици/це:</p> <ul style="list-style-type: none"> - слушају одабране текстове, - вербално или невербално реагују на питања, упутства и изјаве наставника/це, - укључују се у разговор на одређену тему, - слушају кратка саопштења, - слушају нешто сложеније текстове и издвајају тражене податке, - дају мишљење о текстовима које су слушали/е. <p>Ученици/це:</p> <ul style="list-style-type: none"> - учествују у разговору са друговима/арицама у разреду и наставником/цом, - постављају општа питања у вези личних података, - играју једноставне улоге и драматизују дијалоге и текстове у вези обрађених тема, - симулирају телефонски разговор (позивају, представљају се, јављају се, воде разговор, завршавају разговор), - рецитиују и пјевају једноставне пјесме, 	<p>Предложение Сложносочиненные предложения с союзами <i>и, но</i>. Сложноподчиненные предложения с придаточным предложением места, времени, причины (на наблюдение). Безличные предложения (<i>Мне холодно. Ему хочется есть</i>). Прямая и косвенная речь (на наблюдение).</p> <p>Имя существительное Существительные с окончаниями <i>-а (-я), -ья</i> в им. пад. мн. числа (<i>город – города, учитель - учителя, друг – друзья</i>).</p> <p>Местоимение Отрицательные местоимения (<i>никто, ничто</i>). Неопределенные местоимения (<i>кто-то, что-то, кто-нибудь, что-нибудь</i>).</p> <p>Имя прилагательное Краткая форма прилагательного. Простая и сложная формы сравнительной степени.</p> <p>Имя числительное Количественные и порядковые числительные. Выражение даты и времени (точно, приблизительно).</p>	<p>Матерњи језик и књижевност: сложене реченице, поређење придејева.</p> <p>Познавање друштва: школа – обавезе, породица и међусобни односи и обавезе.</p> <p>Биологија са екологијом: заштита и унапређивање животне околине.</p> <p>Музичка култура: забавна музика.</p>

Оперативни циљеви	Активности*	Појмови / Садржаји	Корелације
<p>Б. повезано говори</p> <ul style="list-style-type: none"> - описује лица, предмете, ситуације, процесе, - изражава мишљење о ономе што је чуо/ла, видео/ла или доживио/ла <p>. Ученик/ца треба да научи да:</p> <p>ЧИТАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - изражајно чита одређене врсте текстова, - разумије натписе, упутства, кратка саопштења на јавним мјестима и институцијама, - разумије текстове везане за одређену тему, - наслути значење непознатих ријечи у контексту. <p>ПИСАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - креира једноставне приче, личне поруке и дијалоге, - попуни табеле и једноставне обрасце, - самостално опише догађаје и процесе, - користи електронске медије за успостављање комуникације 	<ul style="list-style-type: none"> - износи на једноставан начин мишљење о одређеним темама, - припремају кратке интервјуе, - дају усмјерена образложења о ономе што су чули/е, видјели/е, прочитали/е или доживјели/е. <p>Ученици/це:</p> <ul style="list-style-type: none"> - читају дијалогске текстове, - читају натписе, упутства, упозорења, кратка саопштења и проналазе кључне информације, - означавају географске карактеристике земаља на карти, - читају шале, пјесме, загонетке, - читају текстове везане за одређену тему. - пишу једноставна писма са личним садржајем и попуњавају једноставне обрасце и табеле, - описују догађаје и процесе, - прерађују обрађено градиво у личне поруке и приче, састављају кратке усмјераване или самосталне текстове на основу онога што су видјели/е, доживјели/е, чули/е или прочитали/е, - користе електронску пошту за успостављање комуникације са изворним говорницима, - израђују једноставне пројектне задатке. 	<p>Глагол</p> <p>Возвратные глаголы. Повелительное наклонение 3 лица ед. и мн.ч. и 1 л. мн. ч. Глаголы движения (<i>нести-носить, вести-водить</i>).</p> <p>Наречие</p> <p>Наречия <i>сейчас, потом, уже</i>.</p> <p>Предлог</p> <p>Предлоги <i>из-за, для; читать про себя, передавать по радио, смеяться над кем</i>.</p>	

* За предложене активности наставник/ца ће сам/а одабрати облике рада (индивидуални, рад у паровима, групама или фронтални).

IX разред - 6. година учења

Теме: 21. вијек - наука и достигнућа, компјутери; **путовања** - екскурзија, путничка агенција; **лични односи и контакти** - пријатељства, дописивање, пошта, телеграф; **избор професије** - рад и занимање; **државне и приватне услужне дјелатности**.

Оперативни циљеви	Активности*	Појмови / Садржаји	Корелације
<p>Ученик/ца треба да научи да:</p> <p>СЛУШАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - разумије сложенија упутства, - прати сложеније информације везане за одређене ситуације или теме, - прати разговор у разреду, - разумије суштину, односно појединости одређене ситуације или теме везане за текст, - прати аутентичне текстове. <p>Ученик/ца треба да научи да:</p> <p>ГОВОР</p> <p>А. учествује у разговору</p> <ul style="list-style-type: none"> - поставља и одговара на нешто сложенија питања, - успоставља и одржава вербалне контакте у одјељењу, изражава мишљење, жеље, потребе и намјере везане за одређене ситуације, весеље или страх у симулираним ситуацијама, савјетује, препоручује, објашњава, - користи нешто сложеније утврђене изразе за одређене намјене, нпр. уочава сличности и разлике приликом поређења одређених садржаја; 	<p>Ученици/це:</p> <ul style="list-style-type: none"> - укључују се у разговор у разреду, - понављају или препричавају садржаје текстова које су слушали/е, - анализирају садржај прерађених текстова у односу на понуђене информације, - слушају аутентичне текстове из свакодневног живота и објашњавају кључне информације. <p>Ученици/це:</p> <ul style="list-style-type: none"> - учествују у <i>разговору</i> са друговима/арицама у разреду и наставником/цом, - симулирају споразумијевање у одређеним ситуацијама, - описују људе, ствари и ситуације, догађаје и процесе, народе и земље, - рецитују и пјевају једноставне пјесме, - дају кратке усмјераване или самосталне изјаве о ономе што су прочитали/е, доживјели/е, видјели/е или чули/е, - интервјуишу, - учествују у дискусији у вези познатих тема. 	<p>Предложение Систематизација проједеног материјала.</p> <p>Имя существительное Систематизација существительных.</p> <p>Местоимение Систематизација местоимений.</p> <p>Имя прилагательное Превосходная степень прилагательных. Простые и сложные формы превосходной степени.</p> <p>Имя числительное Употребление пройденных количественных и порядковых числительных.</p> <p>Глагол Сослагательное наклонение. Образование вида с помощью префикса и суффикса. Видовые пары от разных основ: <i>брать – взять, говорить – сказать, садиться – сесть</i>.</p> <p>Наречие Наречия <i>чуть, еле-эле, время от времени, изо дня в день, немного, спустя, даром, ночью, пешком, сразу</i>.</p> <p>Предлог Систематизација предлогов по падежам.</p>	<p>Матерњи језик и књижевност: систематизација граматике.</p> <p>Техника и информатика: употреба компјутера.</p> <p>Музичка култура: пјевање руских и српских и црногорских народних пјесама.</p>

Оперативни циљеви	Активности*	Појмови / Садржаји	Корелације
<p>Б. повезано говори</p> <ul style="list-style-type: none"> - описује и пореди земље и народе, - образлаже мишљење о ономе што је чуо/ла, видио/ла, прочитао/ла или доживио/ла, - изражава мишљење о актуелним дешавањима. <p>Ученик/ца треба да научи да:</p> <p>ЧИТАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - прати натписе, упутства, упозорења, кратка саопштења, - самостално чита текстове који су тематски везани за свакодневни живот, - разумије суштину текстова из новина и омладинских часописа, - прати и разумије пјесме, шале и загонетке. <p>ПИСАЊЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> - саставља писма личног садржаја, - води лични дневник, - описује лица, предмете, ситуације, догађаје и процесе, - самостално саставља и пише функционалне текстове. 	<p>Ученици/це:</p> <ul style="list-style-type: none"> - читају натписе, упутства, упозорења, кратка саопштења, - дају мишљење о текстовима који су тематски везани за свакодневни живот, - траже информације из новина и омладинских часописа везане за одређену тему или тему која их интересује. - пишу писма и дневник личног садржаја, - пишу кратке текстове у којима описују лица, предмете, ситуације, догађаје и процесе, - прерађују обрађено градиво у личне поруке и приче, - састављају кратке усмјераване или самосталне текстове на основу онога што су видјели/е, доживјели/е, чули/е или прочитали/е, - користе електронску пошту за успостављање комуникације са изворним говорницима, - изводе лакше истраживачке задатке уз употребу медија. 		

* За предложене активности наставник/ца ће сам/а одабрати облике рада (индивидуални, рад у паровима, групама или фронтални).

5. ДИДАКТИЧКЕ ПРЕПОРУКЕ

Дидактичке препоруке су директно упућене наставнику/ци, а индиректно се односе на ученика/цу. Савремена дидактика полази од тога да настава страног језика треба да буде усмјерена на ученике/це и на процес учења. Ученик/ца мора да максимално и равноправно учествује у наставном процесу, да разумије циљеве учења језика, да буде мотивисан/а за постизање тих циљева и исхода. У процес наставе руског језика пожељно је уградити принципе Портфолија европских језика који подразумевају сертификавање познавања страних језика. За провјеру знања општих језичких компетенција треба примјењивати јединствене стандарде које је установио Савјет Европе. Наравно, од наставника/це, управо од његових/њених личних способности и креативности, умногоме зависи подстицање мотивисаности ученика/ца.

Европски језички **портфолио** је пројекат чије је једно од полазишта увјерење да се учење најбоље унапређује личном анализом самог процеса учења. Портфолио садржи три елемента:

1. пасош,
2. језичку биографију,
3. досије.

Пасош садржи званичне сертификате и доказе о постигнутим језичким компетенцијама, као и дио за уписивање резултата самооцјењивања и интерног или екстерног оцјењивања у школи.

Језичка биографија је дио портфолија резервисан за размишљање о властитом учењу, процјењивање стеченог знања и планирање.

Досије садржи одабране радове ученика/ца који илуструју знања и вјештине наведене у пасошу или у језичкој биографији.

Коришћење неких идеја језичког портфолија у настави руског језика, може подстаћи ученике/це да постепено преузимају одговорност за властито учење.

У настави страних језика, веома је важан однос који наставник/ца успостави са ученицима/цама. Ако је тај однос присан и ако наставник/ца уважава ученика/цу као равноправног саговорника, онда је учење и усвајање језика много боље и ефикасније. Наставник/ца треба да се труди да атмосфера у разреду буде пријатна, слободна, а истовремено и радна. Атмосфера напетости и страха чини свако учење неефикасним. Ученике/це наставник/ца мора упознати, уважавати њихове индивидуалне карактеристике и способности и мотивисати их да што боље развију своје способности. Учење страног језика под притиском или у страху није корисно, комуникација је у таквој ситуацији слаба или чак немогућа.

Употребу матерњег језика у учионици треба свести на најмању могућу мјеру. Треба навићи ученике/це да у учионици користе руски језик. При избору активности неопходно је водити рачуна о **диференцијацији и разноврсности активности**. То значи да треба одабирати активности које одговарају различитим стиливима учења (визуелни, аудитивни, кинестетички) и нивоима знања ученика/ца (слабији/е, бољи/е ученици/це). С друге стране, смјењивање различитих облика наставе (фронталног, индивидуалног и рада у паровима и групама) даје настави ноту разноврсности и поспјешује мотивацију.

Савремена настава руског језика користи савремене методе које омогућавају мотивацију за практичну употребу језика. Данас су ученици/це изложени/е бројним информацијама и зато се улога наставника/це мијења. Наставник/ца није више једини извор знања и

информација, он/а сада усмјерава и подстиче учење, тако да настава није једноставно преношење знања. Наставник/ца треба да подстиче ученике/це да размишљају о свом раду, да самостално уче и употребљавају своја знања. Ученици/це, поред језичког знања и способности, развијају способност мишљења, социјалне и друге способности. Потребно је уважавати чињеницу да су нека знања неопходна за усвајање нових, па је потребно исте садржаје утврђивати у различитим активностима. Акцент учења није на репродукцији садржаја. Поштујући дидактичке принципе при избору тема, треба омогућити ученицима/цама да испоље своје потребе и интересе.

Активности на часу морају имати логичан слијед, посебно у почетној фази, када дјеца размишљају више конкретно него апстрактно, цјеловито доживљавају свијет, брзо уче, али и брзо заборављају, спремна су да праве грешке. Настава на почетном узрасту мора бити веома сликовита (користити покрете, мимику, цртеже, слике, играчке итд.).

Издавање нових наставних садржаја не треба да буде одједанпут и у кратком временском периоду, већ постепено и уз промјене, у комбинацији са другим наставним активностима које нијесу сличне наставним облицима рада. Ученици/це ће такав начин рада доживљавати као промјену која истовремено активира и опушта.

Разноврност примијењених стратегија подстиче мотивацију ученика/ца, а истовремено ће им омогућити развијање индивидуалних способности и вјештина, које ће их довести до постепеног развоја језичке способности.

Изучавање језичких структура, граматике не би требало да представља централни задатак наставника/це. На почетку се граматичке јединице третирају као лексичке цјелине.

За неке граматичке особине је довољно да их ученици/це само препознају и разумију, а оне се утврђују логичким комуникативним вјежбама у разним ситуацијама. Прво се објасни функција одређене граматичке појаве, али не и структура. Наставник/ца ученике/це упућује на сличности и разлике у матерњем и руском језику. Ученици/це посматрају, закључују, уочавају законитости, вјежбају и усвојене структуре употребљавају.

У каснијим разредима, усвајање језичких структура и граматичких правила уводимо по потреби и постепено, уз много смисаоних примјера и утврђујемо их кроз вјежбе и стварне комуникацијске ситуације. Она се могу објаснити не само на руском, већ и на матерњем језику.

Исправљање грешака треба радити на подстицајан начин. То значи да, у писменим задацима, наставник/ца само означава тип грешке и по могућности препушта ученику/ци да је сам/а поправи. Кад ученик/ца одговара усмено, не треба га/је прекидати због грешака које прави, већ те грешке забиљежити и указати на њих кад се заврши говорна активност. Најбоље је што чешће пружати ученицима/цама прилику да сами/е исправљају своје грешке или да то чине у пару или у групи.

Циљ домаћих задатака је утврђивање знања и вјештина које ученици/це стичу у настави. Препоручује се да вријеме које ученик/ца проведе у раду код куће (писање, читање, обнављање) не буде дуже од 30 минута по часу.

Одговарајућим поступцима ученицима/цама се помаже да могу лако и самостално да открију и упознају језичке законитости и сопствене грешке на којима ће се учити.

При изучавању новог текста, полази се од познатих чињеница уз подршку језичких средстава. Ученици/це се наводе да ново значење одгонетну погађањем уз помоћ слике или звучног стимуланса, на основу сличног текста, различитим техникама читања и сл. Честим понављањем и комуникацијским вјежбама у оквиру говорних и читалачких способности подстиче се усвајање нових појмова. Од великог значаја за рад је и мотивација коју наставник/ца подстиче различитим језичким играма, помоћу којих ученици/це несвјесно утврђују знање нових ријечи.

Учење ријечи се касније проширује помоћу рјечника и других приручника.

У раном узрасту учења руског језика, основни циљ је сензибилизација и развијање спонтаног, несвјесног усвајања комуникацијских функција. На каснијим узрастима, ученици/це потпуно свјесно усвајају комуникацијске функције. Да би се то постигло, код ученика/це се развијају четири језичке вјештине: слушање, говор, читање и писање.

Слушање (разумијевање на слух)

Ученици/це се прво навикавају на разликовање и разумијевање различитих гласова, скупова гласова (нарочито оних који су специфични за руски језик), затим ријечи и краћих реченица. У овој фази веома је важан изговор наставника/це или других говорника када се ради о осталим изворима слушања текста. Почетно слушање почиње са пјесмама, римама, бројалицама, кратким разговорима и причама. Ријечи и реченице морају бити јасне, изражене логичким редослиједом са доста понављања.

У каснијем узрасту, слушање се постепено помјера са краћих на дуже текстове које ученици/це могу да слушају више пута.

Прије слушања текста, наставник/ца одговарајућим активностима припрема ученике/це за успјешно прихватање садржаја.

Активности прије слушања

- припрема мисаоних примјера,
- разговор о теми текста,
- представљање садржаја помоћу слика,
- представљање кључних ријечи/фраза,
- провјеравање досадашњег познавања садржаја помоћу питања, попуњавањем табела,
- упознавање са задатком, који ће ученици/це рјешавати док слушају.

У току слушања, припреме се одговарајући упоредни задаци са минималним читањем и одговорима.

Активности у току слушања

- одговор са ријечима (записивање ријечи у свеску, набрајање особа и ствари),
- одговор без ријечи (цртање, бојење и заокруживање, праћење текста на сликама, допуњавање слика).

Активности после слушања

*послије садржаја, ученици/це провјеравају разумијевање и покушавају креативно да одговоре и при томе се употребљава што више различитих вјешби;

*одговор може бити:

- помоћу ријечи,
- означавањем, распоређивањем слика, цртањем, бојењем,
- одговарајућим покретима (дизањем руке, покретима који имитирају догађаје у тексту),
- помоћу компјутерских питања, тачно/нетачно (и у тексту), помоћу одговора на главна питања,
- уписивањем ријечи које недостају у тексту,

- повезивањем текста са сликама,
- понављањем или препричавањем садржаја.

Говор и усмено изражавање

На свим нивоима учења језика говору треба посвећивати посебну пажњу. Помоћу говора код ученика/ца развијамо правилну и корисну употребу језичког знања, развијамо самопоуздање и занимање за језик. При томе се бирају теме које ученике/це интересују и које произилазе из природне ситуације, из разговора у разреду или симулиране ситуације ван школе. Прво се представи тема разговора, или је ученици/це сами препознају на основу градива, помоћу слика или звучног стимуланса. Потребно је претходно одредити редослијед. Требало би да у томе учествује што више ученика/ца, зато се настава изводи у групама или у паровима. За овај начин извођења наставе потребна је добра припрема за рад.

Изговор, интонацију, акценат и ритам развијамо уз говорне активности, повремено или по потреби. Нарочито корисне за почетну фазу су разне говорне игре (нпр. бројалице). Говорне активности су једноставне и вођене. Не би требало присиљавати ученике/це који/е нијесу спремни/е да одговоре.

У вишим разредима активности ученика/ца треба све више усмјеравати на самостално препричавање, извјештавање, препричавање догађаја, приче. У разговору, ученици/це треба да размјењују мишљење о стварима и ситуацијама. Циљ разговора мора бити осмишљен тако, да ученици/це стварно траже информацију, дођу до неког рјешења или реалног закључка у коме могу формирати лични став.

Веома је битно развијати културу говора, тј. да се ученик/ца навикне да на примјеран и јасан начин саслуша друге, као и да не прекида друге када говоре. У току говора, ученике/це не треба прекидати, бећ грешке записати, а послје их представити и поправити или направити одговарајуће вјежбе за њихово елиминисање. Често прекидање и поправљање дјелује збуњујуће на ученике/це и не води ка самосталности и стваралаштву.

Читање и разумијевање писаног текста

Главни циљ ове вјештине је да се ученици/це оспособе за одговарајућу брзину читања и за разумијевање нових текстова, као и да разумију њихову намјену. Ученици/це радо читају оно што воле, тако да се приликом избора текстова поштује развој ученика/ца и њихова интересовања.

На почетном степену учења језика, препоручује се да ученици/це прво орално усвоје ријечи, а тек онда да их виде у писаном облику и да их прочитају.

Ученици/це се са писменим обликом сусрећу приликом дидактичких игара, на плакатима, у наставним садржајима. У V разреду почиње постепено развијање способности читања. Веома је важно да ученици/це препознају суштину текста помоћу слика, симбола и сл. Касније се укључује читање ријечи, реченица, фраза. Већ у VI разреду се самостално сусрећу са текстовима, па је препоручљиво користити стрип који не садржи теже језичке структуре и текстове, а мисли су јасно и кратко изражене.

Препоручљиво је да рад на тексту обухвати три фазе: **активности прије читања, у току читања и послје читања.**

Активности прије читања текста

- разговор о тексту којим будимо интересовање, активирамо искуства ученика/ца,
- на основу сликовног стимуланса и кључних ријечи ученици/це закључују о садржају текста.

Активности у току читања

- разумијевање садржаја (опис особе, правца, упутство за израду),
- преношење података у табеле,
- повезивање текста са сликама и дијаграмима,
- подвлачење занимљивих и употребљивих израза,
- писање одређених ријечи,
- сређивање помијешаних слика, ријечи и фраза.

Активности после читања (провјера разумијевања прочитаног текста)

- цртање, бојење, сликање (млађи узраст),
- повезивање текста са сликама и дијаграмима,
- одговори на питања,
- избор правилних и погрешних тврдњи,
- сређивање помијешаних дијелова текста,
- лична објашњења текста,
- садржај текста, изражавање мишљења о тексту,
- писање текста у другом времену и лицу (језичка компонента).

Писање и писмено изражавање

Писање је посебно захтјевна активност, зато је код ученика/ца развијамо постепено. На почетку учења, ученици/це записују само поједине ријечи, фразе и краће реченице.

Писање мора бити прецизније и организованије од говора. Ученик/ца мора имати довољно времена да размисли и доврши или пак преобликује своје тезе.

Добро састављен писмени задатак није само добра вјежба за учење језика, већ подстиче да ученици/це могу своје представе, искуства и осјећаје описати на лични и стваралачки начин. Стваралачки начин учења не могу остварити сви ученици/це, па би то требало узети у обзир када се буде вршило вредновање састава.

Полазне тачке за писање могу бити разговор о теми, слушање или читање текста. Ученици/це прво обликују реченице и припреме билешке, а касније их реализују у приче. Описивање слика, предмета и животиња на нижем степену може бити припрема за писање.

Поштовање **правописа** такође спада у учење писања, али оно не представља главни циљ.

Диктат служи за провјеравање правилности писања и примјењује се углавном од краја V разреда основне школе.

6. КОРЕЛАЦИЈА МЕЂУ ПРЕДМЕТИМА

Корелација међу предметима је неопходна да би се ученицима/цама помогло да лакше користе властита знања из одређених подручја. За наставу руског језика наставни садржаји су одабрани тако, да се њима остварују бројни циљеви који су заједнички свим осталим предметима у основној школи.

Настава руског језика је посебно тијесно повезана са нашим матерњим језиком (руски језик је такође словенски језик и користи ћирилицу, а по својим морфолошким особинама веома је сличан нашем језику), гдје се прве везе остварују у способностима споразумијевања, упоређивању одређених граматичких категорија, развијању језичких вјештина, а касније у приближавању књижевног дјела, лијепе умјетничке ријечи и развијању љубави према књижевности.

У почетној фази учења руског језика, настава се остварује у уској вези са кретањем и опуштањем, често уз музику, што представља поштовање здравог психо-физичког развоја дјетета, чиме се успоставља веза са физичким васпитањем и музичком културом, као и са ликовном културом и техничким образовањем (израда цртежа и постера различитим техникама). У односима и начинима живота у породици, у школи, у почетним сазнањима о властитом тијелу, показује се веза између руског језика и познавања друштва као и природе и технике. Односи у заједници (групи) и многе друге друштвене теме повезују руски језик са предметом грађанско васпитање.

Развијање здравог начина живота у равнотежи са здравом околином, брига за здравље, брига за властито тијело су уско повезани са физичким васпитањем, а кроз васпитање бриге за човјекову средину одређени садржаји су повезани са биологијом (екологијом). Одређени садржаји из географије, историје, ликовне и музичке културе повезани су са садржајима из руског језика, прије свега у темама помоћу којих се стичу знања о географским и историјским карактеристикама и карактеристикама културе земаља и народа руског говорног подручја.

За учење руског језика веома су важне вјештине за чије успјешно савладавање и стицање ученици/це користе лична знања и искуства развијена и стечена путем комуникацијских, социјалних, личних или наставних вјештина из различитих предмета – информатика (професионална оријентација) и др.

За остваривање међупредметне повезаности потребна је сарадња колега/колегиница у школи, пажљиво и заједничко планирање годишњих наставних планова и програма. Такав начин планирања за наставнике/це представља лакше и ефикасније остваривање наставних и образовних циљева, а за ученике/це продуктивније учење и стицање знања.

7. СТАНДАРДИ ЗНАЊА ЗА I СТРАНИ ЈЕЗИК

Стандарди знања послје II образовног циклуса (IV, V и VI разред)

Изговор и интонација: ученици/це изговарају ријечи, фразе и кратке реченице из напамет научног репертоара.

Лексика: ученици/це располажу елементарним фондом појединачних ријечи и фраза које се односе на одређене конкретне ситуације.

Грамматика: ученици/це владају ограниченим познавањем једноставнијих граматичких структура и реченичних модела из напамет наученог репертоара.

Ортографија: ученици/це преписују и пишу познате ријечи, кратке фразе и реченице, дијелове текста, кратке и једноставне текстове.

Усмена употреба језика: ученици користе ограничен репертоар ријечи и основне језичке структуре за тражење основних информација и споразумијевање у конкретним ситуацијама.

ВЈЕШТИНЕ - ниво постигнућа А 2.1.1

Слушање

Ученици/це разумију:

- разговор о познатим темама у разреду и укључују се у исти,
- једноставне натписе, питања, упутства, упозорења, кратка саопштења, опомене наставника/це и другова/арица или са снимљеног материјала и на њих (не)језички реагују,
- краће текстове састављене од познатих информација, али у промијењеном редослиједу,
- суштину, тј. појединости одређене теме или ситуације везане за текст, иако текст садржи непознате информације, али које немају битан значај за разумијевање,
- пјесме, шале, загонетке.

Говор

Ученици/це знају :

- да учествују у разговору са наставником/цом и друговима/арицама из разреда,
- да постављају једноставна питања и дају одговоре,
- да користе једноставне изразе и реченице о свакодневним активностима, ситуацијама и догађајима,
- да успоставе контакт и да га одржавају,
- да у вођеној интеракцији са саговорником разговарају о познатим темама користећи се визуелном или писаном подршком - симулација краћих дијалога,
- да рецитују и пјевају једноставне пјесме.

Читање

Ученици/це разумију:

- упутства, кратке поруке, упозорења и натписе,
- смисао текста који садржи познате информације,
- главну мисао и детаље текста,
- дијалоге који су основа за развијање говорних вјештина,
- пјесме, једноставне загонетке, кратке приче које незнатно прелазе лексички фонд,
- текстове из дјечјих часописа који су у вези са њиховим пољем интересовања.

Писање

Ученици/це знају :

- да пишу једноставне текстове поштујући правопис,
- да допуне обрасце и краће текстове,
- да пишу личне поруке, краће дијалоге и једноставне приче ослањајући се на обрађене садржаје,
- да самостално напишу кратак текст на познату тему,
- да заједно са наставником/цом припреме и израде једноставне пројектне задатке.

Стандарди знања послје III образовног циклуса (VII, VIII и IX разред)

Изговор и интонација: ученици/це изговарају и интонирају ријечи, фразе и реченице довољно јасно и разумљиво без обзира на примјетан акценат.

Лексика: ученици/це располажу довољним залихама појединачних ријечи и фраза да би у познатим ситуацијама и везано за познате теме могли/е задовољити рутинске, свакодневне потребе.

Граматика: ученици/це коректно владају једноставним граматичким структурама, али су могуће систематске елементарне грешке (нпр. тенденција да се погрешно користе времена и конгруенција субјекат-глагол).

Ортографија: ученици/це преписују и пишу кратке реченице о свакодневним темама. Фонетски пренос ријечи из матерњег језика је још увијек могућ, поготово ако се ради о страним ријечима у руском језику и сложеницама које су састављене од непознатих ријечи.

Усмена употреба језика: ученици/це користе ограничен репертоар ријечи и основне језичке структуре за тражење основних информација и споразумијевање у конкретним ситуацијама.

ВЈЕШТИНЕ – ниво постигнућа А 2 +**Слушање**

Ученици/це разумију:

- разговор у разреду,
- сложенија питања, упутства, исказе, објашњења,
- главну мисао и детаље текстова који имају мањи број непознатих елемената,
- краће аутентичне текстове.

Говор

Ученици/це знају:

- да учествују у разговору у разреду,
- да постављају и одговарају на питања,
- да говоре на једноставан начин о ономе што су прочитали/е, видјели/е, чули/е или доживјели/е,
- да дају самосталне кратке изјаве,
- да изразе мишљење, потребе, жеље, ставове, намјере, емоције,
- да учествују у вођеним дискусијама о темама које су им блиске.

Читање

Ученици/це разумију:

- сложенија упутства, поруке, упозорења и натписе,
- детаље у разним врстама познатих текстова,
- суштину новог текста који садржи познате информације,
- дуге текстове који прелазе њихов рецептивни фонд ријечи уз помоћ контекста и рјечника,
- пјесме, шале, загонетке,
- текстове из омладинских часописа у вези са њиховим пољем интересовања.

Писање

Ученици/це знају :

- да напишу кратку личну поруку, писмо, саопштење,
- да напишу кратке функционалне текстове - попуњавање образаца,
- да састављају кратке навођене или самосталне текстове на основу онога што су прочитали/е, видјели/е, чули/е или доживјели/е,
- да самостално напишу кратак текст о познатој теми или теми која их интересује,
- да заједно са наставником/цом припреме и израде једноставне пројектне и истраживачке задатке уз употребу медија.

Каталог знања за први страни језик

Испитни каталог усмјерен је на језичке садржаје, вјештине и комуникативне функције по образовним циклусима. Граматичке категорије и дескриптори за вјештине и комуникацијске функције наведени су по принципима спиралне прогресије.

II образовни циклус (IV, V и VI разред) – ниво А 2.1.1

Језички садржаји	Теме - Вјештине	Комуникативне функције
<p>Фонетика:</p> <ul style="list-style-type: none"> - гласные и согласные, сходные в обоих языках - несовпадающие гласные и согласные, - произношение безударных гласных (редукция), - звонкие и глухие, твердые и мягкие согласные, - оглушение звонких согласных в конце слова, - уподобление согласных по глухости – звонкости, - упрощение групп согласных, - обозначение мягкости на письме для парных согласных (ь, е, ю, ё, я, и), - слова с Ъ и Ь разделительными знаками (написание и произношение), - соотнесение звуков и букв, - правильное словесное ударение, - различение разных интонационных конструкций в предложении. <p>Орфография:</p> <ul style="list-style-type: none"> - написание букв и звукобуквенные соответствия; знание алфавита, - правила постановки основных знаков препинания, - правила написания заглавных букв. 	<p>ТЕМЕ:</p> <p>у школи, породица и стан, вријеме, празници, здравље, ми и околина, јела и пића, одјећа и обућа, тијело и здравље.</p> <p>Слушање Ученици/це разумију:</p> <ul style="list-style-type: none"> - једноставна упутства, питања, упозорења и изјаве наставника/це и другова/арица и на њих (не)језички реагују, - разговор у разреду, - краће текстове који су састављени од познатих информација, али у промијењеном редоследу ријечи, - текст у вези са одређеном темом, иако он садржи непознате информације, али које немају кључни значај за разумијевање. 	<p>Друштвени контакти Ученици/це користе фразе при:</p> <ul style="list-style-type: none"> - упознавању, - представљању, - поздрављању приликом доласка и одласка, - неформалном ословљавању, - честитању, - захваљивању. <p>Тражење и давање информација Ученици/це:</p> <ul style="list-style-type: none"> - постављају питања/одговарају на питања, - размјењују, провјеравају, потврђују информације, - набрајају, идентификују, описују људе, мјеста, предмете, процесе, догађаје. <p>Изражавање ставова, емоција, модалности Ученици/це:</p> <ul style="list-style-type: none"> - изражавају <i>ставове</i> и мишљење, слагање/неслагање, одобравање/неодобравање, - изражавају <i>модалност</i>, тј. могућност/немогућност, жељу, способност, - изражавају <i>емоције</i>, тј. задовољство/незадовољство, захвалност, бол.

Језички садржаји	Теме - Вјештине	Комуникативне функције
<p>Морфологија Имя существительное: - существительные нарицательные и собственные, - существительные мужского рода на согласный, - существительные среднего рода на –о, –е, - существительные женского рода на –а, –я, - усвоение форм множественного числа всех родов, - род. падеж при отрицании.</p> <p>Имя прилагательное: - качественные прилагательные, - сочетаемость с существительными.</p> <p>Имя числительное: - количественные числительные до 1000, - порядковые числительные до 100, - склонение числительного <i>один</i>.</p> <p>Местоимение: - личные, указательные, притяжательные, вопросительно-относительные местоимения, - определительное местоимение <i>каждый</i>.</p> <p>Глагол: - настоящее и прошедшее время, - повелительное наклонение, - глаголы движения: <i>идти - ходить, ехать-ездить</i>.</p> <p>Наречие: наиболее употребительные наречия места, времени, образа действия.</p>	<p>Говор Ученици/це знају: - да учествују у разговору са наставником/цом и друговима/арицама из разреда, - да постављају једноставна питања и дају одговоре, - да користе једноставне изразе и реченице о свакодневним активностима, ситуацијама и догађајима, - да успоставе контакт и да га одржавају, - да у вођеној интеракцији са саговорником разговарају о познатим темама користећи се визуелном или писаном подршком - симулација краћих дијалога, - да рецитиују и пјевају једноставне пјесме.</p> <p>Читање Ученици/це разумеју: - упутства, кратке поруке, упозорења и натписе, - смисао текста који садржи познате информације, - главну мисао и детаље текста, - дијалоге који су основа за развијање говорних вјештина, - пјесме, једноставне загонетке, кратке приче које незнатно прелазе лексички фонд, - текстове из дјечјих часописа који су у вези са њиховим пољем интересовања.</p>	<p>Договарање и убјеђивање Ученици/це: - предлажу заједничке активности, - прихватају и одбијају приједлоге, - изражавају молбу.</p> <p>Организација дискурса Ученици/це: - набрајају, наводе примјере, - пореде.</p> <p>Превазилажење проблема у комуникацији Ученици/це: - вербално и невербално сигнализирају да нешто нијесу разумјели/е, - траже да се исказ понови, - траже објашњење, - траже да се ријеч спелује и напише, - наводе примјере.</p>

Језички садржаји	Теме - Вјештине	Комуникативне функције
<p>Предлог:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наиболее употребительные предлоги с соответствующими падежами. <p>Синтаксис:</p> <ul style="list-style-type: none"> - предложения нераспространенные и распространенные, - предложения утвердительные, вопросительные, отрицательные, - главные члены предложения, - конструкции типа <i>нужно</i> + инфинитив. 	<p>Писање</p> <p>Ученици/це знају :</p> <ul style="list-style-type: none"> - да пишу једноставне текстове поштујући правопис, - да допуне обрасце и краће текстове, - да пишу личне поруке, краће дијалоге и једноставне приче ослањајући се на обрађене садржаје, - да самостално напишу кратак текст на познату тему, - да заједно са наставником/цом припреме и израде једноставне пројектне задатке. 	

III образовни циклус (VII, VIII и IX разред) – ниво А 2⁺

Језички садржаји	Теме - Вјештине	Комуникацијске функције
<p>Орфографија:</p> <ul style="list-style-type: none"> - интонационное оформление предложения и знаки препинания. <p>Морфологија</p> <p>Имя существительное:</p> <ul style="list-style-type: none"> - существительные среднего рода на –ие, - существительные женского рода на -ия, - множественное число – а (-я), - ња. <p>Имя прилагательное:</p> <ul style="list-style-type: none"> - склонение прилагательных (твердое и мягкое), - краткая и полная формы имени прилагательного, - степени сравнения прилагательных. <p>Имя числительное:</p> <ul style="list-style-type: none"> - склонение числительных 2, 3, 4, 5, - сочетания числительных 2, 3, 4, 5 с существительными. 	<p>Теме:</p> <p>школа, окружење, слободно вријеме, стан, насеље и околина, трговина, путовања, дјелатности, рад и занимање, лични подаци, свијет јуче, данас, сутра, држава у којој се говори руски језик – Русија, Црна Гора - моја држава, међуљудски односи, средства обавјештавања, незгоде и кварови, чување околине, здравље.</p>	<p>Друштвени контакти</p> <p>Ученици/це користе фразе при:</p> <ul style="list-style-type: none"> - упознавању, - представљању, - поздрављању приликом доласка/одласка, - неформалном ословљавању, - честитању, - захваљивању. <p>Тражење и давање информација</p> <p>Ученици/це:</p> <ul style="list-style-type: none"> - постављају питања/одговарају на питања, - размјењују, провјеравају, потврђују информацију, - набрајају, идентификују, описују људе, мјеста, предмете, процесе, догађаје.

Језички садржаји	Теме - Вјештине	Комуникацијске функције
<p>Местоимение:</p> <ul style="list-style-type: none"> - склонение личных местоимений с предлогом и без предлога, - отрицательные и неопределенные местоимения. <p>Глагол:</p> <ul style="list-style-type: none"> - будущее время (простое и сложное), - сослагательное наклонение, - глаголы движения, - безличные и возвратные глаголы, - видовые пары глаголов (в том числе супплетивные). <p>Наречие:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наиболее употребительные наречия. <p>Предлог:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наиболее употребительные предлоги. <p>Синтаксис:</p> <ul style="list-style-type: none"> - предложения сложносочиненные с союзами <i>и, но,</i> - предложения сложноподчиненные с союзами <i>кто, что, как, когда, куда,</i> - безличные предложения, - прямая и косвенная речь, - придаточные предложения места, времени, причины. 	<p>Слушање</p> <p>Ученици/це разумију:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разговор у разреду, - сложенија питања, упутства, исказе, објашњења, - главну мисао и детаље текста који имају мањи број непознатих елемената, - краће аутентичне текстове. <p>Говор</p> <p>Ученици/це знају:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да учествују у разговору у разреду, - да постављају и одговарају на питања, - да говоре на једноставан начин о ономе што су прочитали/е, видјели/е, чули/е или доживјели/е, - да дају самосталне кратке изјаве, - да изразе мишљење, потребе, жеље, ставове, намјере, емоције, - да учествују у вођеним дискусијама о темама које су им блиске. <p>Читање</p> <p>Ученици/це разумију:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сложенија упутства, поруке, упозорења и натписе, - детаље у разним врстама познатих текстова, - суштину новог текста који садржи познате информације, - дуге текстове који прелазе њихов рецептивни фонд ријечи уз помоћ контекста и рјечника, - пјесме, шале, загонетке. 	<p>Изражавање ставова, емоција, модалности</p> <p>Ученици/це :</p> <ul style="list-style-type: none"> - изражавају <i>ставове</i> и мишљење, слагање и неслагање, (не)одобравање, - изражавају <i>модалност</i>, тј. (не)могућност, жељу, намјеру, способност, обавезу, - изражавају <i>емоције</i>, тј. (не)задовољство, захвалност, изненађење, интересовање, незаинтересованост, бол, страх. <p>Договарање и убјеђивање</p> <p>Ученици/це:</p> <ul style="list-style-type: none"> - предлажу заједничке активности, - прихватају/одбијају приједлоге, - дају и прихватају упутства, - изражавају молбу, сугестију, - траже и нуде помоћ, - прихватају/одбијају позив, - препоручују. <p>Организација дискурса</p> <p>Ученици/це:</p> <ul style="list-style-type: none"> - изражавају своје мишљење, - траже мишљење, - набрајају, наводе примјере, - пореде. <p>Превазилажење проблема у комуникацији</p> <p>Ученици/це:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вербално и невербално сигнализирају да нешто нијесу разумјели/е, - траже да се исказ понови, - траже објашњење, - траже да се ријеч спелује и напише, - наводе примјере.

Језички садржаји	Теме - Вјештине	Комуникацијске функције
	<p>Писање Ученици/це знају :</p> <ul style="list-style-type: none"> - да напишу кратку личну поруку, писмо, саопштење, - да напишу кратке функционалне текстове - попуњавање образаца, - да састављају кратке навођене или самосталне текстове на основу онога што су прочитали/е, видјели/е, чули/е или доживјели/е - да самостално напишу кратак текст о познатој теми или теми која их интересује, - да заједно са наставником/цом припреме и израде једноставне пројектне и истраживачке задатке уз употребу медија 	

8. НАЧИНИ ПРОВЈЕРАВАЊА ЗНАЊА И ОЦЈЕЊИВАЊЕ

Провјеравање знања је стални саставни дио наставе језика, зато се обавља на сваком школском часу, на начин који је забаван и релаксирајући за ученика/цу (да се ученик/ца не би осјећао/ла као на испиту и да се не би плашио/ла евентуалног подсмјеха и неуспјеха). Циљ провјеравања знања је да се ученику/ци да повратна информација о постигнутом знању, тј. способностима које ученици/це развијају у настави руског језика. Провјеравање и оцјењивање дају наставнику/ци информацију о томе колико су успјешне методе и технике рада које примјењује, колико је примјерено наставно градиво, односно програм. Наставник/ца, заједно са ученицима/цама, анализира резултате провјеравања и оцјењивања, и на основу тога они/е заједно планирају своје активности. Провјеравање и оцјењивање знања треба да упозна ученике/це са достигнућима и недостацима и да их на тај начин мотивише за активније учење руског језика.

У основној школи употребљавамо три врсте провјеравања знања.

Дијагностичко провјеравање – њиме утврђујемо шта ученици/це знају и који су недостаци у њиховом знању. Можемо га употријебити на почетку наставне године. Резултате дијагностичког провјеравања не оцјењујемо, нити их користимо за различите облике рангирања ученика/ца.

Редовно провјеравање употребљавамо у току наставне године. Утврђујемо како ученици/це постижу циљеве наставе руског језика и какав је напредак појединих ученика/ца. Овај облик оцјењивања је најчешћи.

Коначно провјеравање се обично примјењује на крају наставне године или на крају вишегодишњег периода, ако желимо да утврдимо како су ученици/це у цјелини развили/е знања и способности.

Приликом извођења наставе руског језика треба користити различите врсте провјеравања и оцјењивања, тако да сваки/а ученик/ца може показати оно знање које је у складу са његовим/њеним начином учења.

Најчешћи облици редовног провјеравања и оцјењивања знања су:

- посматрање језичког понашања ученика/це у току наставних активности, при раду у групама, при игри улога, представљању, разговору, индивидуалним активностима итд. (Забилјешку о посматрању наставник/ца уноси у свој дневник на основу унапријед договорених критеријума.);
- писмена провјера знања (тестови), када провјеравамо језичке способности ученика/ца у ужем и ширем смислу, способност читања, слушања, писменог изражавања и језичко знање и фонд ријечи;
- формирање радне **фасцикле (портфолио)** у којој ученици/це чувају одабране радове (радни листови, планирани задаци итд.), и која даје информације о учениковом/цином индивидуалном језичком развоју;
- путем самооцјењивања (самоевалуације) помоћу различитих упитника. Овом методом, која се употребљава послје одређене тематске наставне цјелине, ученици/це добијају повратну информацију о циљу наставе, навикавају се на самокритичност и преузимање одговорности за властито учење. Упитници су у првим годинама учења руског језика веома једноставни (нпр. са сликама); и
- провјеравање домаћих задатака.

Ученици/це морају бити упознати/е са облицима провјеравања и оцјењивања знања, са врстама задатака и стандардима и критеријумима за оцјењивање.

У зависности од постизања појединих наставних циљева, врши се уједначено провјеравање свих вјештина.

Текстови који се бирају за слушање и читање морају одговарати узрасту ученика/це, његовом/њеном интересовању и језичком знању.

Начини провјеравања способности разумијевања путем слушања и читања су усмено и писмено провјеравање.

Усмено: одговори на питања о тексту,
разговори о тексту,
обнављање,
означавање нпр. на карти,
уређивање и разврставање слика.

Писмено: одговори на питања о тексту,
одговори тачно/нетачно,
кратки одговори,
записивање појединих података који недостају,
описивање текста помоћу сликовног импулса,
објашњавање кључних ријечи у тексту.

Пошто је основни циљ наставе страног језика усмено споразумијевање, то би током учења руског језика ученици/це морали/е што више говорити.

Да би наставник/ца могао/ла провјерити вјештину говора, која је различита у односу на језичко знање ученика/це, потребно је посматрати сљедеће елементе:

- адекватност изговора,
- тачност говора,
- самосталност и јасноћу изражавања мисли,
- креативност и сналажљивост у новим ситуацијама,
- богатство и одговарајућу употребу лексике,
- адекватност говора у односу на саговорника, циљ изражавања,
- граматичку исправност,
- грађење реченице (ред ријечи).

Ученик/ца се од почетка навикава на ове критеријуме и самооцјењује своје знање.

Начини провјеравања знања и оцјењивање:

- одазивање на наставникове/цине језичке и нејезичке импулсе,
- претварање сликовних импулса у ријечи,
- преузимање улога (симулација) и играње кратких дијалога,
- навођени дијалози,
- одговарање на питања везана за обрађене наставне теме,
- реаговање на лична питања,
- игре за активирање фонда ријечи у структурама,
- рецитовање пјесама.

Провјеравање **писменог изражавања** спроводи се на текстовима које ученици/це пишу помоћу навођених задатака, на основу модела који им се претходно предочи.

Ученици/це би требало да своје радове више пута прегледају, допуне, поправе, среде. Наставник/ца писмене радове прегледа и означава оно што је у тексту добро, назначавача недостатке и оно што би требало поправити. Ученике/це од почетка треба навикавати да сами/е поправе недостатке.

Код писања треба обратити пажњу на сљедеће елементе:

- јасноћу изражавања и богатство садржаја,
- одговарајуће изражавање у односу на то коме је намијењено, као и сврху обавјештења,
- одговарајућа богатства текста,
- грађење реченице (ред ријечи),
- одговарајући ред ријечи или реченица у пасусу,
- језичку правилност,
- облик текста и читљивост рукописа,
- правопис.

Диктатима се провјерава знање правописа познатог текста од краја петог разреда па надаље.

Начини провјеравања:

- рјешавање укрштених ријечи,
- тражење ријечи које не спадају у текст,
- тачно/нетачно,
- питања и одговори,
- задаци за повезивање,
- задаци разврставања,
- задаци допуњавања,
- задаци убацивања (са саставима или без њих),
- задаци описивања (помоћу сликовних импулса),
- израда планираних задатака на познату тему.

Оцјењивање знања врши се уписивањем оцјене (описне или бројчане) у одговарајући документ (наставни дневник). Коначна оцјена је бројчана. При описном оцјењивању описујемо језичко понашање ученика/це (опис обухвата карактеристике његовог/њеног језичког понашања у односу на циљеве наставе). Закључна оцјена је састављена из свих оцјена које је ученик/ца добио/ла у току школске године, и одражава цјеловито знање појединца у односу на постављене циљеве, напредовање и однос према предмету, као и сарадњу у наставном процесу.

Код оцјењивања знања потребно је поштовати слједећа начела:

- свако оцјењивање је такође и провјеравање, а свако провјеравање није нужно и оцјењивање;
- циљеви оцјењивања код појединих активности морају бити јасни, а ученици/це су са њима упознати/е (нпр. оцјењивање разумијевања путем читања, оцјењивање језичког знања, оцјењивање разумијевања упутстава, правопис);
- упутства су јасна и недвосмислена, планирани задаци морају имати примјер;
- критеријуми оцјењивања су унапријед договорени и ученици/це их знају;
- оцјењујемо учениково/цино знање, а не незнање (узимамо у обзир и знање, уколико ученици/це покушавају да створе нешто самостално, иако са грешкама);
- оцјењивањем покушавамо да мотивишемо ученика/цу.

Код оцјењивања усменог изражавања примењује се исти поступак као код провјеравања знања (посматрање ученика/це при одређеним активностима).

Усмено испитивање (а не оцјењивање) појединих ученика/ца није у складу са наставним циљевима (разговор). У другом циклусу (IV, V, VI разред) не би уопште требало вршити испитивања ученика/ца појединачно, а у вишим разредима то би требало да буде изузетак, а не правило. Приликом провјеравања говорних активности, наставник/ца може оцијенити такође и разумијевање путем читања и слушања. За сваки класификациони период ученици/це би требало да имају најмање по једну оцјену. У IV разреду ученике/це не би требало бројчано оцјењивати до првог полугодишта, али би требало да наставник/ца води своју личну евиденцију за сваког ученика/цу појединачно, на основу које би, у описној форми уз образложење у одјељењу, оцјењивао/ла постигнућа ученика/ца.

Писмено оцјењујемо када на основу провјеравања утврдимо да је наставни садржај примјерено усвојен и утврђен. Оцјењујемо сличне врсте задатака као што смо и провјеравали.

Писменим задацима оцјењује се:

- разумијевање путем слушања и читања,
- способност употребе језичких законитости,
- богатство и одговарајућа употреба ријечи.

Помоћу школских писмених задатака оцјењујемо постигнуто знање свих ученика/ца у одређеној тематској целини или у одређеном временском периоду. У IV и V разреду нема писмених задатака, а у VI, VII, VIII и IX даје се по један на крају полугодишта у виду теста. Обим писменог задатка мора бити одговарајући и провјерен. (Пракса је показала да је обим значајнији чинилац од тежине задатка). Број могућих бодова је унапријед одређен и написан. Послије писменог задатка слиједи исправак, који ученици/це заједно пишу.

Контролни задаци – могу бити краћи од школских задатака. Њима наставник/ца оцјењује парцијална знања или способности ученика/ца. И контролни задаци морају бити унапријед заказани и за њих важе исти принципи као и за писмене задатке. Послије сваке обрађене теме може се дати краћи контролни задатак (у IV разреду то може бити додавање слова или ријечи у реченици или попуњавање стрипа). Овдје долази до изражаја креативност наставника/це.

Радна фасцикла (портфолио) – служи да ученици/це остављају своје задатке (радове) које су договорили/е са наставником/цом на почетку школске године. Исто тако се договарају по којим начелима ће их одабрати (што им је најбоље успјело, што им је најдраже...) и по којим критеријумима ће их наставник/ца оцјењивати на крају године.

Домаћи задаци - су саставни дио учења руског језика, али не би требало да оптерећују ученике/це и родитеље. Морају бити пажљиво припремљени, са јасним упутствима и циљевима. Успјешни су они задаци о којима ученици/це добијају повратну информацију. Домаћи задаци не смију превазилазити могућности ученика/ца. Исто тако је значајна диференцијација задатака у односу на различите способности, сазнања и наставне стилове, као и интересовање ученика/ца. Не мора бити оцијењен сваки домаћи задатак. У IV разреду у првом полугодишту нема домаћих задатака, а у другом полугодишту се даје по један петнаестодневно. У V разреду се даје петнаестодневно по један домаћи задатак. У VI, VII, VIII и IX даје се по један домаћи задатак седмично.

Часови **лектире** нијесу строго одређени, јер зависе од квалитета ученика/ца и расположивог наставног времена. Препоручује се по 2 часа лектире у полугодишту у VIII и IX разреду. На почетку се дају кратке приче или басне које ученици/це могу изабрати.

Циљ лектире је да се ученици/це оспособљавају за разумијевање текста на страном језику, за информативно читање и осамостаљивање у раду.

Обраду лектире никако не треба поистовјећивати с интензивном обрадом текста из уџбеника.

9. РЕСУРСИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ

Ресурси за реализацију наставних програма обухватају материјалне услове, стандарде и нормативе и оквирни списак литературе и других извора.

а) Материјални услови

Да би се настава руског језика квалитетно изводила, потребно је да школа обезбиједи добре материјалне услове, специјализоване учионице са видео-рикордером, ТВ пријемником, приручном библиотеком која садржи и приручну литературу за ученике/це. Настава треба да се одвија у учионици која је опремљена графоскопом, касетофоном и визуелним средствима (постери, плакати итд.). Потребна је и повремена употреба рачунарске учионице у којој су рачунари умрежени и имају излаз на Интернет.

б) Стандарди и нормативи

За учениково/цино успјешно напредовање битан је рад у мањим групама. Број ученика/ца у одјељењу дефинисан је Законом о основном образовању.

Критеријуми за избор уџбеника, односно тематских садржаја су аутентичност текста, могућност садржајног повезивања, степен мотивације и интересовања, старосна структура ученика/ца. Основу представљају комплети уџбеника са касетама, радним свескама, приручником за наставника/цу.

Препоручују се, али не и намећу, сљедећи уџбеници:

1. IV разред - **Дружба начинается с улыбки 1** (аутори: Људмила Поповић и Јелена Гинић),
2. V разред - **Дружба начинается с улыбки 2** (аутори: Људмила Поповић и Јелена Гинић).

За VI, VII, VIII и IX разред као алтернатива предлажу се уџбеници:

1. **Давайте дружить!** (аутори: Предраг Пипер, Марина Петковић, Светлана Мирковић),
или
2. **Здравствуйте, ребята!** (аутори: Љубица Несторов, Радмила Чангаловић и Светлана Мирковић).

в) Оквирни списак литературе и других извора

1. Давид, Л., Перолова, Р.: **Европски језички портфолио за наставнике и менторе**, Министарство просвјете и науке, Подгорица, (2003),
2. **Заједнички европски оквир за живе језике**, Министарство просвјете и науке, Подгорица, (2003),
3. **Нацрт програма Републике Србије, Београд**, (2003),
4. **Наставни програм за основну школу – њемачки језик**, Савјет за опште образовање Републике Словеније, Љубљана, (2003),
5. **Основе за обнову наставних планова и програма за основну школу**, Савјет за наставне планове и програме, Подгорица, (2002),

10. ПРОФИЛ И СТРУЧНА СПРЕМА НАСТАВНИКА/ЦА И СТРУЧНИХ САРАДНИКА/ЦА

Наставу руског језика у основној школи изводе професори/це и наставници/це руског језика и књижевности (Филолошки или Филозофски факултет, виша школа педагошког смјера), према Закону о основној школи. Наставници/це се редовно стручно усавршавају у Москви и Санкт - Петербургу на љетњим школама руског језика, преко једномјесечних стипендија. Ове стипендије сваке године додјељује Министарство образовања Руске Федерације у договору с Министарством просвјете и науке Црне Горе, преко Завода за међународну научну, просвјетно-културну и техничку сарадњу Црне Горе (ЗАМТЕС).

Предметни програм **РУСКИ ЈЕЗИК** за деветогодишњу основну школу израдила је Комисија у сљедећем саставу:

проф. др **Маријана Киршова**, предсједник

Мирољуб Ралевић, члан

Вера Табаш, члан

Нада Кривокапић, члан